

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk Miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Hirsholmene, havet vest herfor og Elling Å's udløb
Natura 2000-område nr. 4
Habitatområde H4
Fuglebeskyttelsesområde F11

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Miljøstyrelsen Nordjylland

Forsidefoto:

Tejst på Hirsholmene

Fotograf: Finn Andersen

ISBN: 978-87-7564-709-5

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	5
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	6
1.2.2 Andre relevante planer	7
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	8
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	8
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	11
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	12
1.4.2 Befolkningen	12
1.4.3 Menneskets sundhed	13
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	13
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	13
1.4.6 Landskab.....	14
1.4.7 Arter	14
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	15
1.5 Eksisterende miljøproblemer	15
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	16
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	16
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	16
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	20
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	20
1.10 Overvågning	21

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførslen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 4, Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb er udpeget som habitatområde nr. 4, Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb og fuglebeskyttelsesområde nr. 11, Hirsholmene.

Området ligger ikke nær den danske grænse, men på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 11 findes ynglefuglene splitterne, fjordterne og havterne, alle tre fugle der trækker over landegrænser. Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets fugle og arter, bl.a. gennem sikring af en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje for de lysåbne naturtyper, herunder forbedres tilstanden af levestederne for havterne, således at 75% af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for fjordterne og splitterne. Planens indsatsprogram fokuserer desuden på, om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr.

Planens indsatser for fugle på udpegningsgrundlaget vurderes potentielt at kunne hjælpe til at sikre og have gavnlig effekt på bestande af fugle, som bevæger sig over landegrænser.

Havlampret, der er på udpegningsgrundlaget i området kan potentielt bevæge sig over landegrænser. Natura 2000-planen har ingen indsatser, der kan påvirke vandkvaliteten og den frie passage i vandløb og dermed havlampretternes levesteder. Planen forventes derfor ikke at have en grænseoverskridende effekt med hensyn til havlampret.

På udpegningsgrundlaget for området findes marsvin, som grundet beliggenheden af området, tilhører bestanden i Nordsøen/Skagerrak. Bestanden er estimeret til 300.000-350.000 marsvin. Som del af Natura 2000-planens indsatsprogram fortsætter vurdering af behov for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, hvilket vurderes potentielt at få en gavnlig effekt på marsvin både udenfor og indenfor Natura 2000-området, herunder i svenske og norske områder som støder op til den danske grænse i Kattegat og Skagerrak.

Spættet sæl og gråsæl er ligeledes på udpegningsgrundlaget i området. Spættet sæl tilhører Kattegat populationen, mens gråsæl tilhører både Kattegat og Østersøpopulationen. Begge arter kan flytte sig over store afstande, og dermed også til de norske og svenske dele af Kattegat/Skagerrak. Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets arter. Planen fokuserer desuden på om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. En indsats der vurderes potentielt at få en gavnlig effekt på begge sælarter.

Natura 2000-planen bidrager til fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin og sæler, ligeledes forventes evt. regulering af fiskeri i området at få en gavnlig

effekt på øvrige arter, som lever op til og i området, der kan i denne sammenhæng også være tale om arter, der bevæger sig over landegrænser.

Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.

Områdets terrestriske del er ikke geografisk forbundet med områder, herunder Natura 2000-områder, i udlandet. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består udelukkende af tiltag, som i forhold til områdets naturtyper vurderes at kunne påvirke lokalt fx sikring af en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje, fx i form af afgræsning. Det vurderes derfor ikke, at Natura 2000-planen har grænseoverskridende påvirkninger ud over de ovenfor beskrevne.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Planens indsatsprogram bidrager til skabe mere sammenhæng og naturmæssig robusthed i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper, fx gennem sikring af hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje af arealerne og ved at indsatser gennemført i første og anden planperiode færdiggøres og vedligeholdes. I flere af planens indsatser er i øvrigt indtænkt en synergi til at sikre levesteder for arter og fugle på udpegningsgrundlaget, herunder sikring eller forbedring af levesteder for arter med stærk ugunstig bevaringsstatus, havterne og gråsæl. Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at komplimentere og understøtte de eksisterende fredninger, vildtreservater og andre igangværende plejeforanstaltninger i Natura 2000-området. Mål for forbedring af vandkvaliteten, fx i form af reducere af kvælstof og miljøfremmede stoffer, sikres gennem vandområdeplanlægningen, men forventes ligeledes at gavne dyr og planter tilknyttet rev, lagune, sandbanke og boblerev ligesom der forventes en positiv effekt i form af øget fødegrundlag for sæl og marsvin. Som led i Natura 2000-planens indsatsprogram fortsættes desuden arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder, hvilket ligeledes forventes at påvirke det marine dyre- og planteliv i området positivt.

Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er, at området ved Hirtsholmene udgør et stort sammenhængende naturområde med naturmæssige sammenhænge mellem havet og kysten og med udbredte levesteder for hav- og kystfugle samt havpattedyr.

Det åbne hav omkring Hirtsholmene sikres en artsrig undervandsflora og -fauna, som tilfredsstiller livsbetingelserne for de nationalt vigtige forekomster af fugle som tejst, hav-, fjord- og splitterne. Endvidere sikres området som et godt levested for spættet sæl og grå-sæl og som et godt levested for den høje forekomst af marsvin.

Desuden sikres, at området ved Elling Å's udløb udgør et sammenhængende naturområde med velegnede levesteder for hedepletvinge.

Boblerev (1180), sandbanke (1170) og rev (1110) sikres. Ligeledes sikres grå/grøn klit (2130), sure overdrev (6230), tidvis våd eng (6410), klitlaving (2190), rigkær (7230) strandeng (1330) samt strandvold med flerårige planter (1220), hvid klit (2120) og gråsæl (1364). Nævnte naturtyper og arter har enten stærk ugunstig bevaringsstatus, særlige forekomster i Danmark eller biogeografisk store forekomster i området.

Naturtyperne sikres, så de fremstår som et velegnet, tilstrækkeligt uforstyrret, levested for det særlige dyre- og fugleliv, især havterne og tejst, som har en stærkt ugunstig bevaringsstatus eller kun findes i få områder i Danmark.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypen hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Den økologiske integritet for området sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundslande og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

Natura 2000-område nr. 4 er beliggende i vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Området ligger desuden i Havstrategidirektivets marin-atlantiske region. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af Danmarks Havstrategi og af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen

forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegningsgrundlaget af nationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om nationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af nationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af nationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødkning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødkning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødkning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3-strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Arealmæssigt er strandeng den dominerende terrestriske habitatnaturtype i området. Naturtypen udgør ca. 69 ha. Størstedelen af arealet med strandeng (1330) findes bag den yderste klitrække på fastlandsdelen af området, mens to mindre arealer med strandeng er beliggende ud til kysten på øerne Hirsholm og Græsholm. Arealet med strandeng er overvejende i moderat og en mindre del i ringe tilstand, hvilket skyldes, at arealet på trods af, at størstedelen af det er i drift, er under

tilgroning med både mellemhøje og høje urter og græsser, samt at der er et dårlig artsindeks på denne del af arealet. Omkring halvdelen af arealet med ringe tilstand er kortlagt som strandrørsump, hvor en høj græs- og urtevegetation og et artsfattigt indeks vil være en naturlig tilstand for naturtypen. Det mindre areal af naturtypen strandeng på omkring 7 ha, som er i god tilstand, er beliggende på Græsholm.

Arealerne med grå/grøn klit (2130) findes udelukkende på fastlandsdelen af området beliggende ud til kysten. Langt størstedelen af arealerne med grå/grøn klit er i god tilstand. Den resterende del af arealet med grå/grøn klit er i moderat ringe tilstand. Områdets klitlavninger (2190) findes landværts dels i den midterste del af området bag klitrækkerne med grå/grøn klit, og dels i den sydligste del i mosaik med grå/grøn klit og havtornklit. Langt størstedelen af arealerne med klitlavning er i moderat tilstand. Naturtypen havtornklit (2160) er fordelt på to mindre arealer som begge er beliggende på fastlandsdelen i den sydlige del af habitatområdet - det ene i mosaik med klitlavning og grå/grøn klit. Hele arealet med havtornklit er i moderat tilstand. Arealet med hvid klit (2120) findes på Hirsholm, Arealet er i moderat og ringe tilstand. Det meget lille areal med forklit (2110) er i høj tilstand.

Områdets to arealer med surt overdrev (6230) er begge beliggende i den nordøstlige del inden for de grå/grønne klitter. Det ene areal er i mosaik med tidvis våd eng. Størstedelen af arealet med surt overdrev er i god tilstand. En mindre del af områdets sure overdrev (knap 1 ha) er i moderat tilstand. Arealet med rigkær (7230) findes i den nordøstlige del af området, og er i moderat tilstand. Det lille areal med tidvis våd eng (6410) findes i mosaik med surt overdrev i områdets nordlige del. Arealet er i god tilstand.

De små arealer med strandvold med flerårige planter (1220) er beliggende på Hirsholm, Græsholm, Kølpen og Deget. Omkring 1/3 af arealet er i moderat tilstand. Det meget lille areal med strandvold med enårige planter (1210) findes på nordsiden af Hirsholm og er i god tilstand.

I Natura 2000-området er der kortlagt i alt to småsøer under 5 ha. Begge søer er kortlagt med habitatnaturtypen næringsrig sø (3150), den ene er beregnet til at være i høj tilstand og den anden er i god tilstand. I dette Natura-2000 område er der kortlagt 2,6 km vandløb med vandplanter (3260). Naturtypen er ikke tilstandsvurderet.

Der er kortlagt 3 marine naturtyper i form af sandbanker (1110), stenrev (1170) og boblerev (1180) inden for området. I dette Natura-2000 område er der kortlagt ca. 1.619 ha af naturtypen sandbanke (1110). Sandbankerne strækker sig langs det meste af fastlandets kystline og ligger på 3-12 m vanddybde. På sandbankerne blev der fundet op til 10 % epifaunadækning, og der blev fundet ålegræs på flere lokaliteter med en dækningsgrad på op til 70 %. Hirsholmene udgør toppen af et af Danmarks største stenrev (1170), og der er kortlagt 899 ha af naturtypen i området. Stenreneve består af en samling kampesten, som rejser sig fra en jævn sandbund på 10-12 meters dybde og danner en række mindre øer og småholme. Desuden danner de en række stabile rev med nogle af Danmarks mest unikke forekomster af makroalger både i relation til artsantal og diversitet. Dækningsgraden af makroalger ligger mellem 30-50 % på de fleste lokaliteter afhængigt af lysforhold, men blev målt til 100 % ved en enkelt lokalitet. I Natura 2000-området findes der som noget unikt for det nordlige Kattegatområde et stort antal (61 stk) boblerev (1180). Størrelsen på boblerevene varierer fra små spredte forekomster til større sammenhængende rev, der typisk rager 0,5-1 m op over bunden. Boblerevene ligger spredt i området, både syd og nord for Hirsholmene. Flere af de registrerede boblerev er aktive, og der kan observeres opboblende metan. Der blev fundet en relativ artsrig epifauna ved boblerevene med en dækningsgrad på op til 10 %, mens dækningsgraden af makroalger var op til 80 %.

Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 11 er der kortlagt et levested i god tilstand for splitterne på den sydøstligste del af Hirsholm. Splitterne søger beskyttelse hos den store hættemågekoloni

på øen, og der er ringe menneskelig forstyrrelse, lav prædation og ingen risiko for overskylning af rederne i området. Splitterne holder på Hirsholm vegetationen nede i redeområderne. Områdets isolerede øer giver gode ynglemuligheder for arten, og lokalt vurderes der ikke at være væsentlige, aktuelle trusler mod artens yngleføremst.

Inden for fuglebeskyttelsesområdet er der kortlagt fire levesteder for fjordterne med 3 levesteder ved Hirsholm, Tyvholm/Græsholm og Deget i god tilstand og et levested ved Kølpn i moderat tilstand. Den generelt gode tilstand skyldes primært, at øgruppen er isoleret fra fastlandet, hvilket yder ynglefuglene beskyttelse mod adgang og dermed prædation fra rovdyr som fx ræv. Samtidig er forstyrrelsen på ynglelokaliteterne minimal. Lokalt vurderes der ikke at være væsentlige, aktuelle trusler mod artens yngleføremst.

Inden for fuglebeskyttelsesområdet er der kortlagt 5 levesteder for havterne med 2 levesteder ved Hirsholm og Deget i god tilstand, 2 levesteder ved øerne Tyvholm/Græsholm og Kølpn i moderat tilstand og 1 levested ved området lige syd for Ellinge Å's Udløb i ringe tilstand.

Ternerne benytter især Hirsholm som yngleplads, da de mindre øer primært er tilholdssted for større måger, som optager pladsen på ynglelokaliteterne. Græsholm er under tilgroning, hvilket er en potentiel trussel mod lokaliteternes egnethed som ynglested for havterne. Levestedet lige syd for Ellinge Å er i ringe tilstand, fortrinsvis pga. de mange forstyrrelser, da området bruges som rekreativt grønt område samt pga. tilgængelighed for landrovdyr i området.

I forbindelse med gennemførelse af overvågningen i 2018 blev der registreret 1275 ynglepar af tejs i dette fuglebeskyttelsesområde. Arten yngede primært på Hirsholm med 1110 par, hvor arten især yngler mellem stenene langs molerne i havneområdet. Derudover yngede der 5, 60 og 100 par på hhv. Græsholm, Deget og Tyvholm. Bestanden har været stabil i området med små fluktueringer, og de 1275 par i 2018 er det højst registrerede antal i perioden 2004-2019. Områdets mange øer og stensætninger giver gode ynglemuligheder for arten, og lokalt vurderes der ikke at være væsentlige, aktuelle trusler mod artens yngleføremst.

I Natura 2000-området er hedepletvinge registreret ved gentagne tællinger i perioden 2004-2019 på en ca. 1 kilometer strækning syd for Strandbyvej inden for arealet med grå/grøn klit. I perioden 2004-2019 har bestanden i området fluktueret, hvilket bl.a. er et udtryk for at forekomsten af hedepletvinge varierer meget fra år til år på de enkelte lokaliteter, alt afhængig af især vandstand og græsningstryk. På baggrund af områdets karakter med flere bestande af djævelsbid og lav omgivende vegetation, vurderes der at være forudsætninger for en stabil forekomst i området.

I 2009 blev bæklampret registreret i forbindelse med NOVANA-programmets vandløbs-overvågning på en lokalitet i området. Bæklampret er efterfølgende eftersøgt i området i perioden 2013-15, men blev ikke registreret. Ud fra områdets karakter med mange små vandløb vurderes der dog at være gode forudsætninger for en bestand af bæklampret. Der er ikke foretaget overvågning af havlampret i området. Det er derfor ikke muligt at give en nærmere beskrivelse af artens bestand i området på nuværende tidspunkt.

I Natura 2000 området blev der i 2017 registreret spor efter odder på en lokalitet i Ellinge Å lidt syd for Strandbyvej. Det vurderes, at arten benytter området i langt større grad end illustreret ved overvågningen, og ud fra områdets karakter med mange små vandløb, og uforstyrrede skjulesteder vurderes der at være gode forudsætninger for en stabil forekomst af odder i området.

Der er ikke foretaget overvågning af spættet sæl eller gråsæl i området hverken i denne eller foregående planperiode. Det er derfor ikke muligt at udtale sig om arternes forekomst og bestandsudvikling i området på nuværende tidspunkt. Marsvin tilhører underordenen tandhval og er den eneste hval, der med sikkerhed yngler i Danmark. Marsvin bevæger sig over store områder,

der strækker sig ud over de danske grænser. Marsvinene i habitatområde nr. 4 tilhører bestanden i Nordsøen/Skagerrak. Bestanden er estimeret til 300.000-350.000 marsvin og vurderes at være stabil over den 22 årige undersøgelsesperiode. Området vurderes at være af stor betydning for den relevante marsvinepopulation.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den gode naturtilstand på en stor andel af naturarealerne og den hensigtsmæssige drift af levesteder ikke fastholdes.

Manglende realisering af indsatsprogrammet i Natura 2000-planen kan desuden medvirke til en tilbagegang i tilstanden for levesteder for ynglefuglene fjordterne, splitterne og havterne på grund af tilgroning.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at bestandene af hedepletvinge og odder ikke sikres og at bevaringsstatus for arterne forringes på biogeografisk niveau.

Hvis den eventuelle regulering af fiskeri ikke indføres, er der risiko for at bestanden af marsvin påvirkes negativt. Desuden vil en positiv afledt effekt i form af øget fødegrundlag for øvrige arter, der bruger området, udeblive. Manglende realisering af Natura 2000-planens indsats vedrørende evt. fiskeriregulering kan endvidere potentielt betyde at den marine naturtype sandbanke ikke sikres. Endvidere vil den øgede sikring af vrak på havbunden som følge af fiskeriregulering udeblive.

Manglende realisering af indsatsprogrammet i Natura 2000-planen vil betyde at de potentielle gavnlige klimatiske effekter af planen udebliver, herunder øget binding af CO₂ forårsaget af større udbredelse af ålegræs og makroalger.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer. Dermed udebliver den positive effekt for befolkning der kunne forventes afledt af en forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Der er endvidere risiko for at landskabet såvel terrestrisk som marint vil fremstå mindre varieret.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, udebliver planens kumulative effekter i forhold til vandområdeplanerne og Danmarks Havstrategi.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Tilgroning med høje urter og vedplanter samt forekomst af invasive arter forandrer naturen og kan føre til ændringer i artssammensætningen, således at vegetationen i højere grad præges af arter, der ikke er karakteristiske for naturtypen. Den pleje som følger af målsætningerne og indsatsprogrammet i Natura 2000-planen fx. arbejdet for at sikre hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje på arealerne og at indsatser gennemført i første og anden planperiode færdiggøres og vedligeholdes, vil modvirke denne udvikling, ligesom det også kan medvirke til, at arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede forhold, fx. bilag IV arterne spidssnudet frø og strandtudse, der findes i området. Med planens indsats for habitatnaturen sikres samtidig den § 3-beskyttede natur i området. Dette vurderes også at gælde for den del af områdets § 3-beskyttede naturtyper, der ikke er omfattet af Natura 2000-planen.

Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets fugle og arter, og tilstanden af levestederne for havterne forbedres, således at 75% af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for fjordterne og splitterne.

Natura 2000-planen bidrager til at tilstanden af levesteder for gråsæl forbedres i overensstemmelse med arternes krav. Der fokuseres desuden på om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. En indsats der må forventes at få en gavnlig effekt på begge sælarter og fugle der lever i området.

Natura 2000-planen bidrager til fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin og sæler, ligeledes forventes evt. regulering af fiskeri i området at få en gavnlig effekt på øvrige arter, som lever op til og i området. Planen indeholder en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning, hvilket vil kunne have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området. (Se desuden afsnittet "Arter".

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000 område nr. 4 er beliggende i Frederikshavn Kommune, der har et indbyggertal på ca. 59 000. Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift på arealerne. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen til havs, hvis der på baggrund af indsatsprogrammet vurderes behov for yderligere fiskeriregulering i området (Se desuden afsnittet "Materielle goder").

Miljøstyrelsen arbejder på en løbende opdatering af oversigt over naturtyper, arter og fugle som findes i væsentlig forekomst i Danmark og om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. Denne indsats vil også potentielt kunne medføre ændring i adgangsforhold.

Der er offentlig adgang til store dele af området; men en større del af området er omfattet af reservatbestemmelser og fredning af hensyn til de nationalt og internationalt vigtige lokaliteter for træk- og ynglefugle, hvilket regulerer offentlighedens adgang til området i dag. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang.

Natura 2000-planen vil kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Planen vurderes at kunne give mulighed for større naturoplevelser som følge af bedre naturkvalitet i området.

1.4.3 Menneskets sundhed

Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt. Naturområder af høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området, og dermed menneskers sundhed. Menneskets sundhed vil potentielt kunne blive positivt påvirket gennem øget biologisk mangfoldighed og dermed mere robuste økosystemer.

Der kommer hvert år et stort antal turister til Hirsholmene og strandene på fastlandet for at nyde den enestående natur. Havet giver desuden gode muligheder for fiskeri og vandsport, herunder dykning. Kendskab til naturen og dens værdier vil medvirke til at skabe incitament til en større rekreativ udnyttelse af områderne. Sikringen af den eksisterende natur vil kunne medføre ændrede adgangsforhold på arealerne, fx. pga ændret hegning. Natura 2000-planen vil kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Det vurderes, at Natura 2000-planens sikring af den eksisterende udpegede natur i området, bl.a. gennem sikring af en hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne og arternes levesteder ikke har indflydelse på jordbunden på land, idet at indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der ikke vil blive gravet i jordbunden. Natura 2000-planen indeholder imidlertid en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning, hvilket vil kunne have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området.

Det vurderes at vedtagelse af planen ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.

Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje i dette område vil potentielt kunne medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed betyde mindre udvaskning af kvælstof til vandområderne.

Natura 2000-planen bidrager til at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper. Dette ville kunne bidrage til at gøre arealerne mere robuste overfor ekstreme vejrforhold og klimaændringer. Udbredelse af ålegræs og makroalger som følge af en potentiel forbedring af naturkvaliteten i marine områder (som følge af indsatser beskrevet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed"), vil kunne medvirke til binding af CO₂ i havet, og dermed potentielt have en gavnlig effekt på klimaet.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planen indsatser omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, hvilket potentielt kan påvirke adgangen til og kvaliteten af til områder, som har

betydning for lokalbefolkningen og områdets turister. Hirsholm og de øvrige holme. Natura 2000-planens indsatser kan potentielt modvirke tilgroning af fortidsminder og kan dermed potentielt påvirke områdets kulturarv.

Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere fiskeriregulering, herunder vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. Evt. regulering af fiskeri vil ligeledes kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. sikring af gamle skibsvrag på havbunden.

1.4.6 Landskab

Dette Natura 2000-område er udpeget for at beskytte bl.a. Hirsholmene, som udgør toppen af Danmarks største stenrev. Her findes også de specielle boblerev, som udgør omkring 45% af denne naturtype i den marin-atlantiske biogeografiske region i Danmark. Revne har en for Danmark unik forekomst af makroalger både i mængde og artsantal.

På fastlandet er naturen i området domineret af naturtypen strandeng, som arealmæssigt udgør godt halvdelen af den kortlagte terrestriske habitatnatur i området. Strandengene er beliggende inden for rækken af grå/grøn klit, som strækker sig langs kysten. Derudover findes mindre arealer af en række øvrige habitatnaturtyper i området: klitlavninger, strandvolde, surt overdrev, tidvis våd eng, havtornklit, forklit og hvid klit.

Sikring og forbedring af naturgrundlaget som følge af Natura 2000-planen vil kunne øge landskabsværdien i området, idet et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper både terrestrisk og marint fastholdes og udbygges.

1.4.7 Arter

Hirsholmene udgør toppen af Danmarks største stenrev og i området findes en stor forekomst af naturtypen boblerev. Revne har en for Danmark unik forekomst af makroalger både i mængde og artsantal. Natura 2000-planen indeholder ikke indsatser der kan forværre eller forbedre tilstanden for revne, da disse fx. allerede er fuldt beskyttede i forhold til fiskeri i området. Natura 2000-planens indsats vedr. evt. fiskeriregulering på øvrige marine naturtyper kan imidlertid påvirke flora, fauna og den biologiske mangfoldighed i Natura 2000-områdets på disse naturtyper og medvirke til at sikre grundlaget for tilstedeværelsen af en lang række bunddyr, som udgør fødegrundlaget for en lang række arter. Planen indeholder en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klapning, hvilket ligeledes vil kunne have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området. Fødevareministeriet fortsætter desuden vurdering af behov for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin både udenfor og indenfor Natura 2000-området.

Natura 2000-planen bidrager til at tilstanden af levesteder for gråsæl forbedres i overensstemmelse med arternes krav. Der fokuseres desuden på om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. En indsats der må forventes at få en gavnlig effekt på gråsæl og spættet sæl og fugle der lever i området.

Hirsholmene er landets vigtigste ynglelokalitet for tejst og splitterne. Hvad tejst angår er det det eneste Natura 2000-område, hvor den er på udpegningsgrundlaget. Havterne yngler i mindre antal på øerne. Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets fugle og arter, og tilstanden af levestederne for havterne forbedres, således at 75% af de kortlagte levesteder får en

god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for fjordterne og splitterne.

Natura 2000-planen forventes at kunne påvirke forskellige Bilag IV-arter, arter på udpegningsgrundlaget fx. hedepletvinge, og arter som lever i tilstødende områder positivt, da planen bl.a. indeholder indsatser vedr. sikring af hensigtsmæssig drift og pleje af områdets naturtyper og fuglelevesteder. Miljøstyrelsen arbejder desuden på en løbende opdatering af oversigt over naturtyper, arter og fugle, som findes i væsentlig forekomst i Danmark, og der arbejdes også på en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter herunder en lang række direktivarter og -fugle. Begge dele indsatser, der potentielt kan gavne områdets arter. Se desuden afsnittet om "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Hirsholmene og det omkringliggende søteritorium er udlagt som vildtreservat og Hirsholmene også som naturreservat. Der er desuden fredninger på Hirsholmene og Strandby Sydstrand. Fredningerne i området har bl.a. til formål at sikre naturværdier samt naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Vildtreservater i området har til formål at sikre beskyttelsen af fugle. Natura 2000-planen indeholder indsatser, som kan påvirke naturværdier og beskyttelsen af fugle positivt.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder væsentligt.

Forøget næringsindhold kan i kombination med manglende drift, medføre at og at naturtyper og levesteder gror til.

Invasive plantearter er ikke-hjemmehørende arter, der fortrænger naturlig vegetation. Forekomst af invasive arter er en trussel, fordi arterne breder sig hurtigt og udkonkurrerer de arter, der er karakteristiske for naturtyperne. Der er registreret spredt forekomst af invasive arter bl.a. rynket rose på strandvold med flerårige planter, grå grøn klit, klitlavning og surt overdrev i området.

Mange af de marine naturtyper er påvirket af næringsstofbelastningen, hvor indsatser for denne påvirkning varetages i Vandområdeplanerne. Ligeledes kan der være påvirkning af fugle og arter fra menneskelige forstyrrelser fx i form af fiskeri og sejllads.

Fiskeri med bundsløbende redskaber vurderes generelt at have en påvirkning på havbundens tilstand, herunder på bundvegetationen og dyreliv. Fiskeri med ikke-bundsløbende redskaber, som fx med pelagiske trawl og not, kan i sjældne tilfælde have bifangster af havfugle og marine havpattedyr.

Garnfiskeri kan bifange og dermed påvirke havpattedyr i området negativt. Pelagisk trawl og notfiskeri udgør en mindre trussel mod havpattedyr.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Natura 2000-planen indeholder ingen konkrete indsatser der kan forværre eller forbedre depositionen af kvælstofforbindelser i området. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, mens næringsstofbelastningen af de marine naturtyper håndteres gennem Vandområdeplanerne.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper. Denne indsats forventes at nedbringe truslen om tilgroning og ligeledes medvirke til at bekæmpe de invasive arter inden for Natura 2000-området.

Indsatsen for de lysåbne naturtyper vil i stor udstrækning medvirke til at sikre forholdene for områdets udpegede fuglearter samt en lang række andre fuglearter og arter, der benytter området som yngle- og rasteområde.

Planen indeholder desuden en indsats om undersøgelse af behovet for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr, samt fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området.

Planen indeholder en indsats om at fortsætte arbejdet med at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser. Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område N4, Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb, vil Natura 2000-planen medvirke til at hindre tilgroning af habitatnatur og levesteder for ynglefugle. Realisering af planens indsatsprogram vil samtidig sikre den § 3-beskyttede natur i området. I og omkring Natura 2000 området findes bl.a. bilag IV-arterne spidssnudet frø og strandtudse. Sikring af pleje medfører, at forholdene for ovenstående arter og naturarealer forbedres idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen. Natura 2000-planen bidrager til at tilstanden af levesteder for gråsæl forbedres i overensstemmelse med arternes krav. Der fokuseres desuden på om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. En indsats der må forventes at få en gavnlig effekt på begge sælarter og fugle der lever i området. Ligeledes kan evt. fiskeriregulering og indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning, påvirke flora, fauna og den biologiske mangfoldighed i Natura 2000-områdets marine naturtyper og medvirke til at sikre grundlaget for tilstedeværelsen af en lang række bunddyr, som udgør fødegrundlaget for en lang række arter. Fødevareministeriet fortsætter desuden vurdering af behov for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin både udenfor og indenfor Natura 2000-området. Planen indeholder en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning, hvilket vil kunne have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området. (Se desuden afsnittet "Arter"). Natura 2000-planen indeholder en indsats om at vurdere behovet for eventuel regulering af fiskeri. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces.

Befolkningen	X		Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for muligheden for erhvervsfiskeri i området. Regulering af fiskerettigheder i forhold til erhvervsfiskeri vil blive behandlet under "Materielle goder". Planen vurderes at kunne bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket kan give mulighed for større naturoplevelser.
Menneskers sundhed	X		Planen medvirker til at sikre de beskyttede naturtyper i området således, at naturen i området på sigt opnår en god-høj kvalitet. Naturområder af god-høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området og dermed menneskers sundhed. Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men i stedet vil bidrage positivt til denne.
Jordbund	X		Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed idet at indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden på land. Natura 2000-planen indeholder imidlertid en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning, hvilket vil kunne have en positiv på havbunden i og omkring Natura 2000-området. Mulig regulering af fiskeripåvirkning i området kan ligeledes forbedre havbundsforholdene i området.
Vand	X		Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanerne. Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje i dette område vil dog potentielt kunne medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed betyde mindre udvaskning af kvælstof til vandområderne.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Udbredelse af ålegræs og makroalger som følge af en potentiel forbedring af naturkvaliteten i marine områder (se "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed"), vil potentielt kunne medvirke til binding af CO₂ i havet, og dermed have en gavnlig effekt på klimaet.
Materielle goder		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder negativt, idet at realisering af indsatsprogrammet i ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede

			befolkning eller lokalbefolkninger. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Befolkningen" og/eller "Menneskets sundhed". Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere fiskeriregulering, herunder særligt vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget (se "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed"), herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien ved at give mulighed for et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper. En forbedring af den marine naturtilstand i området vil øget udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil, hvilket kan forbedre den undersøiske landskabsværdi.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.	x		Natura 2000-planens indsatser kan potentielt modvirke tilgroning af fortidsminder og kan dermed potentielt påvirke områdets kulturarv. I dette Natura 2000-område er der desuden registreret et stort antal vrag. En evt. yderligere regulering af fiskeri i området vurderes potentielt at kunne bidrage positivt til sikringen af denne kulturarv.
Arter	x		Se vurderinger i skemaet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater	x		Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredningsbekendtgørelse og fredning da disse har til formål at sikre naturværdier, hvilket Natura 2000-planen forventes at bidrage til (se afsnittet "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed").
Kumulative effekter	x		Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for arealer med de lysåbne naturtyper, sikre levesteder for fugle og arter samt sikring af uforstyrrede raste-overnatningsmuligheder for trækfuglene på områdets udpegningsgrundlag. Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter. Planens generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsatser som evt.

			fiskeriregulering, vil bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske havområder.
--	--	--	---

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre en højere kvalitet af naturen og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området, bl. a. gennem sikring af en hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne og arternes levesteder. Med gennemførelse af Natura 2000-planen forbedres tilstanden af de lysåbne naturtyper og ynglefuglenes levesteder.

Planen indeholder en indsats om at sikre sammenhæng i området natur, samt sikre større driftsenheder af naturtyper. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

Det vurderes, at sikring af den eksisterende natur potentielt kan have betydning for det nuværende fiskeri i området, da der med indsatser om vurdering af behovet for at indføre den nødvendige fiskeriregulering potentielt kan ske yderligere regulering af erhvervsfiskeri i området. Hvis der på baggrund af indsatsen i planen vurderes behov for yderligere regulering af fiskeri i området, vil de endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner

efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Gennem Natura 2000-planens indsatsprogram arbejdes for at sikre de lysåbne naturtyper en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi, drift, pleje, og der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur fx gennem sikring af hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje af arealerne.

I flere af planens indsatser er i øvrigt indtænkt en synergi til at sikre levesteder for arter og fugle på udpegningsgrundlaget, herunder sikring eller forbedring af levesteder for arter med stærk ugunstig bevaringsstatus, havterne og gråså. Miljøstyrelsen arbejder desuden på en løbende opdatering af oversigt over naturtyper, arter og fugle som findes i væsentlig forekomst i Danmark og om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr.

Der arbejdes med at fortsætte vurderingen af behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området. Planen indeholder desuden en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning, hvilket ligeledes vil kunne have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området. Fødevareministeriet fortsætter desuden vurdering af behov for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin både udenfor og indenfor Natura 2000-området.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Hensynet til hedepletvinges levesteder prioriteres højere end hensynet til levesteder for havlampret, bæklampret og odder.

Prioriteringen af indsatser for naturtyper, fugle og arter beror på kendskab til forekomster, bestande og specifikke behov jf. basisanalysen for Natura 2000-området. Dertil er visse arter og naturtyper på forhånd prioriterede jf. EU's habitatdirektiv da de er af fællesskabsbetydning og har et særligt fokus.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk Miljøvurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb (nr. 4). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk